

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ

Адреса: Студентски трг 1, 11000 Београд, Република Србија
Тел.: 011 3207400; Факс: 011 2638818; E-mail: officebu@rect.bg.ac.rs

Београд, 28.11.2019.
10 бр. 612-2294/34-19
ТСН

Одбор за професионалну етику Универзитета у Београду, поступајући по жалби ректорке Универзитета у Београду број 612-2294/10-19 од 08.11.2019. године (са приложеним иницијалним жалбама) и по жалбама Сенише Малог и његових пуномоћника адвоката Андрије Ђуровића и адвоката Немање Васиљевића од 14.11.2019. године, изјављеним на Одлуку Наставно-научног већа Факултета организационих наука 05-01 број 131 од 28.10.2019. године, на седници одржаној 21.11.2019. године, на основу члана 6. став 3. Правилника о утврђивању неакадемског понашања у изради писаних радова („Гласник Универзитета у Београду“, бр. 193/16, 196/16, 197/17, 199/17 и 206/18), донео је

Р Е Ш Е Њ Е

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ Одлука Наставно-научног већа Факултета организационих наука 05-01 број 131 од 28.10.2019. године и утврђује неакадемско понашање Сенише Малог приликом израде докторске дисертације „Креирање вредности кроз процес реструктурирања и приватизације – теоријске концепције и остварени резултати у Србији“, коју је именовани одбранио на Факултету организационих наука 2013. године, тако што је дословно преузео текстове других аутора без навођења имена аутора и извора из којих је текст преузет, као и без јасног обележавања преузетих делова, чиме је учинио повреде Кодекса професионалне етике Универзитета у Београду из члана 22. (*плагирање*).

Одбацује се захтев Сенише Малог за преиспитивање одлуке Наставно-научног већа ФОН-а 05-01 број 131 од 28.10.2019. године, као недозвољен.

Образложење

У поновљеном поступку утврђивања неакадемског понашања Сенише Малог при изради докторске дисертације, а по Решењу Одбора за професионалну етику Универзитета у Београду број 612-2294/2-19 од 17.07.2019. године, Наставно-научно веће Факултета организационих наука на седници одржаној 28.10.2019. године, донело је Одлуку којом се усваја Извештај Етичке комисије Факултета од 26.10.2019. године и утврђује да има елемената неакадемског понашања Сенише Малог при изради докторске дисертације под називом „Креирање вредности кроз процес реструктурирања и приватизације – теоријске концепције и остварени резултати у Србији“, као и извесних одступања од академских правила цитирања и предложило изрицање мере јавне осуде Сениши Малом.

Против Одлуке Наставно-научног већа ректорка Универзитета у Београду је благовремено, 8. новембра, Одбору за професионалну етику Универзитета изјавила жалбу чији саставни део су пет иницијалних жалби запослених у наставном и научном звању на Универзитету због свих законом предвиђених разлога. Такође, и Синиша Мали са пуномоћницима благовремено је 14. новембра, Одбору доставио жалбе због свих разлога предвиђених законом.

Одбор за професионалну етику, на седници одржаној 21.11.2019. године, разматрао је ожалбену Одлуку Наставно-научног већа, Извештај Етичке комисије и Мишљење Стручне комисије, као и наводе изнете у жалбама и одговорима на жалбе и нашао да је оспорена Одлука Наставно-научног већа незаконита, јер је без јасног образложења, без описа и квалификације радње неакадемског понашања, да чињенично стање није потпуно утврђено, као и да није поступљено по захтевима из Решења Одбора од 17.07.2019. године, због чега је иста морала бити преиначена.

Одбор је приликом одлучивања по жалбама утврдио да су у овом поступку извршене одређене повреде поступка у свим његовим фазама од стране органа Факултета организационих наука (ННВ, Етичке комисије и Стручне комисије), уз очигледну неспремност ових органа да поступају по налозима Одбора ради отклањања тих повреда, као и неспремност ових органа да утврде истинито и потпуно чињенично стање релевантно за решење ове ствари.

Међутим, имајући у виду претерано дуго трајање овог поступка, неспремност поступајућих органа да отклоне поједине повреде поступка, а посебно да је чињенично стање релевантно за одлучивање у суштини неспорно и лако утврдиво простим поређењем предметне докторске дисертације Синише Малог са радовима других аутора, Одбор сматра да су почињене повреде поступка без значаја за окончање ове правне ствари.

Одбор за професионалну етику је констатовао да Етичка комисија, Стручна комисија и Наставно-научно веће Факултета организационих наука нису испунили свој задатак. Наиме, Стручна комисија је у свом Стручном мишљењу од 3.4.2019. године навела да је анализирана докторска дисертација резултат „самосталног научно-истраживачког и стручног рада Кандидата“, као и да пропусти у раду „по обиму и значају нису довели у питање основне научне доприносе и оригиналност овог рада“ (стр. 9). У истом мишљењу је наведено да је више него евидентно да „постоје делови текста где су морали да се користе знаци навода“, а „укупан обим рада за који је Стручна комисија идентификовала овај пропуст износи око 7%“. Утврђени проценат није укључио коришћење докторске дисертације S. Nailemagiama. Наиме, Стручна комисија је навела да је „Кандидат користио овај рад као полазну основу у обради појединих питања. Даље, евидентно је да поменути рад није наведен у списку коришћених извора. Међутим, неоспорно је да је Кандидат поједине делове и наводе врло коректно и уредно цитирао у тексту дисертације, позивајући се на оригиналне радове, у извесним случајевима чак и прецизније од самог Nailemagiama... Коначно, постоји одређени обим где је идентификован значајан степен сличности са појединим деловима дисертације.“ У поновљеном поступку, Стручна комисија је у свом мишљењу од 23.10.2019. године остала при ставовима наведеним у првом Стручном мишљењу уз прецизирање да докторска дисертација Синише Малог не представља плагијат.

Етичка комисија Факултета организационих наука је у првом поступку прихватила мишљење Стручне комисије. Међутим, у поновљеном поступку, при истом чињеничном стању и истом мишљењу Стручне комисије, Етичка комисија је променила свој став. Наиме, она је навела да „Стручна комисија није доставила детаљну анализу стручних примедби наведених у жалбама упућених Етичком

одбору, те на тај начин није Етичкој комисију пружио довољно чињеница...“
Коначно, Етичка комисија закључује да „у дисертацији има елемената неакадемског понашања“, због чега је предложила да се Синиши Малом изрекне мера јавне опомене.

Наставно-научно веће Факултета организационих наука је у другом поступку прихватило став Етичке комисије да има елемената неакадемског понашања у изради докторске дисертације Синише Малог. Међутим, за разлику од Етичке комисије, Наставно-научно веће је предложило да се Синиши Малом изрекне најстрожа мера – јавна осуда.

Из приказане хронологије јасно произлази да органи и стручна тела Факултета организационих наука нису били спремни да заузму јасан став који би одговарао претходно утврђеном чињеничном стању. У ожалбеној Одлуци Наставно-научног већа Факултета организационих наука се наводи да је утврђено постојање елемената неакадемског понашања, као и извесних одступања од академских правила цитирања. Највероватније је Наставно-научно веће Факултета организационих наука оваквом непрецизном језичком формулацијом желело да каже да је утврђено неакадемско понашање, јер ако се утврди постојање елемената неког понашања, онда то значи да је утврђено постојање тог понашања. Уосталом, како разумети предлагање најстроже мере (јавне осуде), ако није утврђено постојање неакадемског понашања. Но, имајући у виду да су у јавности присутна различита тумачења ове језичке конструкције, Одбор је одлучио да став Наставно-научног већа Факултета организационих наука третира недовољно одређеним.

У вези са релевантним чињеничним стањем Одбор налази да је оно неспорно и да произлази из простог поређења предметне докторске дисертације са радовима других аутора, па је Одбор одлучио да сам утврди релевантно чињенично стање извођењем доказа и да на ово примени материјално право предвиђено Кодексом професионалне етике и Правилником о поступку утврђивања неакадемског понашања у изради писаних радова.

Докази које је Одбор извео и чињенично стање које је из ових доказа утврдио су следећи:

Одбор је прво поредио докторску дисертацију Синише Малог са докторском дисертацијом Stifanos Hailemariam-a, под називом *Corporate Value Creation, Governance and Privatisation: Restructuring and Managing Enterprises in Transition – The Case of Eritrea* (браћена на Универзитету у Гронингену, 2001. године). Одбор је утврдио да је на 35 страница доктората Синише Малог дословно преузиман (превођен) текст из доктората Stifanos Hailemariam-a. Преузиман текст се у докторату Синише Малог налази на следећим страницама:

- стр. 14 (преузет текст из доктората Hailemariam-a, стр. 11)
- стр. 15 (преузет текст из доктората Hailemariam-a, стр. 11, 12 и 13)
- стр. 16 (преузет текст из доктората Hailemariam-a, стр. 13)
- стр. 18 (преузет текст из доктората Hailemariam-a, стр. 4)
- стр. 19 (преузет текст из доктората Hailemariam-a, стр. 4, 6, 7, 13 и 14)
- стр. 20 (преузет текст из доктората Hailemariam-a, стр. 14, 15 и 16)
- стр. 21 (преузет текст из доктората Hailemariam-a, стр. 52 и 53)
- стр. 22 (преузет текст из доктората Hailemariam-a, стр. 51 и 53)
- стр. 23 (преузет текст из доктората Hailemariam-a, стр. 51 и 64)
- стр. 24 (преузет текст из доктората Hailemariam-a, стр. 64 и 65)
- стр. 25 (преузет текст из доктората Hailemariam-a, стр. 65 и 66)
- стр. 26 (преузет текст из доктората Hailemariam-a, стр. 66 и 68)
- стр. 27 (преузет текст из доктората Hailemariam-a, стр. 68, 69 и 70)

- стр. 28 (преузет текст из доктората Hailemariam-a, стр. 71)
- стр. 29 (преузет текст из доктората Hailemariam-a, стр. 71, 72 и 73)
- стр. 30 (преузет текст из доктората Hailemariam-a, стр. 73 и 74)
- стр. 31 (преузет текст из доктората Hailemariam-a, стр. 74)
- стр. 34 (преузет текст из доктората Hailemariam-a, стр. 51, 52 и 54)
- стр. 35 (преузет текст из доктората Hailemariam-a, стр. 54 и 55)
- стр. 36 (преузет текст из доктората Hailemariam-a, стр. 54 и 55)
- стр. 37 (преузет текст из доктората Hailemariam-a, стр. 63)
- стр. 44 (преузет Графикон из доктората Hailemariam-a, стр. 313 (A4-1))
- стр. 56 (преузет текст из доктората Hailemariam-a, стр. 56)
- стр. 57 (преузет Графикон из доктората Hailemariam-a, стр. 314 (A4-2))
- стр. 58 (преузет текст из доктората Hailemariam-a, стр. 56 и 57)
- стр. 61 (преузет текст из доктората Hailemariam-a, стр. 57 и 58)
- стр. 62 (преузет текст из доктората Hailemariam-a, стр. 58)
- стр. 63 (преузет текст из доктората Hailemariam-a, стр. 58 и 59)
- стр. 64 (преузет текст и Графикон из доктората Hailemariam-a, стр. 59, 60 и 315 (A4-3))
- стр. 65 (преузет текст и Графикон из доктората Hailemariam-a, стр. 60 и 315 (A4-4))
- стр. 66 (преузет текст из доктората Hailemariam-a, стр. 60 и 61)
- стр. 67 (преузет текст из доктората Hailemariam-a, стр. 61 и 62)
- стр. 68 (преузет текст из доктората Hailemariam-a, стр. 62)
- стр. 69 (преузет текст из доктората Hailemariam-a, стр. 62 и 63)
- стр. 71 (преузет Графикон из доктората Hailemariam-a, стр. 316 (A4-5))

Од 35 страница на којима је утврђено преузимање текста, 30 страница садрже преко половине преузетог текста, од чега су 16 страница целе или скоро целе преузете (стр. 19, 21-22, 24-30, 35, 56, 61-62, 64-65). Све приказане странице се налазе у другом и трећем делу доктората.

На основу свега наведеног, Одбор је извео недвосмислен закључак да је Синиша Мали дословно преузимао текст из дисертације Stifanos Hailemariam-a, преведећи га са енглеског на српски језик. При том, дисертација Hailemariam-a није у раду ниједном цитирана, нити се налази у списку литературе. Такође, приликом преузимања текста нису коришћена уобичајена и обавезна правила означавања преузетог текста, употребом знака навода. Једноставно речено, аутор је делове туђег ауторског и научног дела и резултате туђег рада приказивао као своје. Коначно, Одбор је узео у обзир и две отежавајуће околности. Прво, на свим наведеним странама нису преузимане изоловане реченице или делови реченица, већ целовити пасуси, а негде и читаве стране, који представљају језичке и логичке целине. Друго, са преузимањем текста преузимане су и фусноте из дисертације Stifanos Hailemariam-a. Од укупно 96 фуснота, колико садржи докторска дисертација Синише Малог, преузето је чак 51 фуснота (нпр. фус. 1 до 8, 12 до 23, 25 до 46). То значи да је преко 50% научне апаратуре посредно цитирано.

Након поређења са докторском дисертацијом Stifanos Hailemariam-a, Одбор је извршио анализу преклапања текста дисертације Синише Малог са књигом *Нови модел приватизације у Србији*, чији су коаутори Борис Беговић, Бошко Живковић и Бошко Мијатовић. Одбор је утврдио преузимања на девет страница, и то:

- стр. 87 (преузет текст из књиге *Нови модел приватизације у Србији*, стр. 9)
- стр. 88 (преузет текст из књиге *Нови модел приватизације у Србији*, стр. 9)
- стр. 89 (преузет текст из књиге *Нови модел приватизације у Србији*, стр. 9 и 10)

- стр. 90 (преузет текст из књиге *Нови модел приватизације у Србији*, стр. 10)
- стр. 93 (преузет текст из књиге *Нови модел приватизације у Србији*, стр. 10)
- стр. 94 (преузет текст из књиге *Нови модел приватизације у Србији*, стр. 11)
- стр. 125 (преузет текст из књиге *Нови модел приватизације у Србији*, стр. 16)
- стр. 126 (преузет текст из књиге *Нови модел приватизације у Србији*, стр. 12 и 16)
- стр. 220 (преузет текст из књиге *Нови модел приватизације у Србији*, стр. 15).

Од девет страница, на две странице (стр. 89 и 126) је преузето преко половине текста. Све приказане странице се налазе у четвртом делу доктората, осим последње, која је део закључка.

Одбор је закључио да је Синиша Мали дословно преузимао текст књиге *Нови модел приватизације у Србији*, коаутора Бориса Беговића, Бошка Живковића и Бошка Мијатовића са српског језика. Као и у случају преузимања дисертације Hailemariam-а, ова књига у раду није цитирана, не налази се у списку литературе, а преузиман текст није означаван коришћењем знака навода.

Према одредбама члана 21. Кодекса професионалне етике, „у научноистраживачком раду није дозвољено плагирање, лажно ауторство, измишљање и кривотворење резултата и аутоплагирање“. Ова забрана се „односи на све писане радове наставног и научног особља и студената Универзитета (семинарски рад, дипломски или завршни рад, мастер рад, специјалистички рад, магистарски рад, *докторска дисертација*, рад у часопису, уџбеник, монографија, поглавља у зборницима и сл.)“.

Одредбом члана 22. Кодекса професионалне етике је дефинисано плагирање на следећи начин: „Плагирање је представљање туђих идеја или туђег рада, у целини или деловима, без навођења изворног ауторства или изворника, односно противзаконито присвајање туђих интелектуалних творевина и научних резултата и њихово приказивање као својих, као и: – *дословно преузимање текста другог аутора*, односно копирање из електронских или штампаних извора, *са српског или страног језика, у деловима или целости, без навођења имена аутора и извора из којег је текст преузет, као и без јасног обележавања преузетог дела*;...“ Коначно, истим чланом је предвиђено да „чланови академске заједнице гарантују изворност научних радова које објављују, као и тачност у приказивању и навођењу информација о пореклу идеја и навода којима су се у раду користили.“

Правилником о поступку утврђивања неакадемског понашања се уређује поступак који има за циљ утврђивање постојања неакадемског понашања на Универзитету у Београду и факултетима и институтима у његовом саставу, а примењује се на све писане радове наставног и научног особља и студената Универзитета. По овом правилнику, *неакадемско понашање обухвата плагирање*, лажно ауторство, измишљање и кривотворење резултата и аутоплагирање (чл. 1).

Одредбом члана 11 Кодекса професионалне етике је прописано да се академска честитост чланова универзитетске заједнице заснива на „самосталности у академском и научном раду, односно спровођењу оригиналних научних

истраживања, представљању vlastitih rezultata и на строгом поштовању ауторских права других“.

Правном оценом свих наведених чињеница, које су евидентне и неспорне, произлази да се приликом израде докторске дисертације под називом „Креирање вредности кроз процес реструктурирања и приватизације – теоријске концепције и остварени резултати у Србији“ Синиша Мали неакадемски понашао, јер је у овом раду утврђено постојање плагирања, и то дословним преузимањем текстова других аутора, без навођења имена тих аутора и извора из којих је текст преузет, као и без јасног обележавања преузетих делова. Овакво понашање је супротно циљевима Кодекса професионалне етике Универзитета у Београду, који треба да очувају достојанство професије, унапређују моралне вредности, штите вредност знања и подижу свест о одговорности свих чланова универзитетске заједнице на Универзитету у Београду.

Стога је одлучено као у изреци овог решења у првом ставу.

У вези са наводима у жалбама пуномоћника Синише Малог да су повређене одредбе поступка, јер се првостепени поступак водио без захтева за утврђивање неакадемског понашања, као и да је Синиша Мали био онемогућен да учествује као странка у поступку, Одбор истиче да су ови наводи неосновани и без утицаја на решење ове правне ствари.

Наиме, поступак је покренут на захтев тадашњег ректора Универзитета у Београду дана 11. јула 2014. године, а поводом изнетих сумњи у оригиналност докторске дисертације Синише Малог. По наведеном захтеву поступак је отпочео и спроведено је низ процесних радњи. У недостатку прописане процедуре утврђивања плагијата, а по аналогiji са поступком стицања доктората, Извештај Комисије о одбрањеној докторској дисертацији је разматран пред органима Факултета и Универзитета. Поступак није могао бити завршен у разумном року, управо због недостатка јасне процедуре. Сенат Универзитета је јуна 2016. год. усвојио нове правилнике који регулишу тела, процедуру и методологију утврђивања плагијата: Кодекс професионалне етике Универзитета у Београду, Правилник о раду етичких комисија и Одбора за професионалну етику Универзитета у Београду и Правилник о поступку утврђивању неакадемског понашања у изради писаних радова. Сагласно наведеним актима, поступци који се односе на утврђивање плагијата, односно неакадемског понашања у изради писаних радова, а који су започети пре ступања на снагу наведених аката, треба да се окончају по одредбама тих аката. У складу са тим, захтев ректора и предметна документација која је била на Универзитету предати су Етичкој комисији Факултета организационих наука како би се започети поступак завршио по прописаној процедури. Етичка комисија Факултета тада је констатовала да захтев не садржи све елементе прописане општим актима, али је ипак сматрала да због озбиљних оптужби, као и чињенице да је на Факултету већ разматрана предметна документација, исти може да узме у разматрање и настави поступак. Из предметне документације се јасно види да је Етичка комисија поступила у складу са чланом 5. Правилника о утврђивању неакадемског понашања у изради писаних радова и 5.12.2016. године доставила пријаву Синиши Малом ради писаног изјашњења, а он је свој одговор доставио Факултету 14.12.2016. године, тако да су неосноване тврдње да је Синиша Мали био онемогућен да учествује као странка у поступку и да није имао прилику да се изјасни о чињеницама значајним за одлучивање. Такође, Одбор за професионалну етику, као другостепени орган, уредно је достављао Синиши Малом списе који се односе на овај предмет.

Неоснована је и тврдња пуномоћника Синише Малог да су жалбе изјављене од стране неовлашћених лица. Наиме, формалноправно Одбор је добио само жалбу ректорке Универзитета. Иницијалне жалбе нису правно самосталне жалбе, већ представљају део жалбе ректорке Универзитета. Према Правилнику о поступку утврђивању неакадемског понашања у изради писаних радова, право на жалбу, поред лица коме је изречена мера, има само подносилац захтева. Како је захтев својевремено поднео тадашњи ректор, право на жалбу има само ректорка Универзитета у Београду. На основу свега наведеног Одбор је констатовао да је жалбу поднело овлашћено лице.

У погледу других повреда поступка Одбор сматра да би поновно враћање ради отклањања повреда било само непотребно и енормно одуговлачење, без значаја за окончање поступка. Повреде поступка би биле релевантне само ако би могле утицати на другачије решење ове правне ствари.

Примедбе на меру јавне осуде Одбор није разматрао, јер таква мера није ни изречена. Наставно-научно веће Факултета организационих наука је у ожалбеној одлуци само предложило изрицање мере јавне осуде, али није овакву меру изрекло нити је надлежно за њено изрицање. Мере из члана 16. Правилника о раду етичких комисија и Одбора за професионалну етику Универзитета у Београду може изрећи само декан Факултета организационих наука на основу члана 5. став 10. Правилника о поступку утврђивања неакадемског понашања у изради писаних радова.

Стога је и одбачен захтев Синише Малог за преиспитивање предметне одлуке у делу у којем се предлаже изрицање мере јавне осуде, као недозвољен, јер мера јавне осуде није ни изречена.

На основу наведеног, Одбор за професионалну етику на седници одржаној 21.11.2019. год., једногласно је одлучио да оспорену Одлуку Наставно-научног већа преиначи као у изреци, а на основу члана 6. став 3. Правилника о поступку утврђивању неакадемског понашања у изради писаних радова.

ПОУКА О ПРАВНОМ ЛЕКУ:

Против овог решења, странке могу покренути управни спор пред надлежним судом у року од 30 дана од пријема писменог отправака решења.

ПРЕДСЕДНИК ОДБОРА
ЗА ПРОФЕСИОНАЛНУ ЕТИКУ

Проф. др Вук Радовић

